

ZASTOSOWANIE METOD AKTYWIZUJĄCYCH

NA LEKCJACH JĘZYKA OBCEGO

We współczesnej szkole realizacja celów edukacyjnych wymaga od nauczyciela, by więcej zachęcał uczniów do aktywności, poszukiwania nowych rozwiązań, dał im możliwość popełniania błędów i samodzielnego ich poprawiania, kształtował w uczniach przekonanie o możliwości samodzielnego wyboru działań i poczucie odpowiedzialności za swoje decyzje.

Stosowanie metod aktywnych sprawia, że zajęcia są ciekawe, obfitują w interesujące rozwiązania, w uczniach pobudzają otwartość i kreatywność. Ponadto, ucząc planowania, organizowania warsztatu pracy, efektywnego współdziałania w zespole, nauczyciel przygotowuje uczniów do samodzielnego rozwiązywania problemów w twórczy sposób i odkrywania świata.

Wykorzystując metody aktywizujące nauczyciel rozpoczyna zajęcia edukacyjne od podziału klasy na grupy, przedstawia im zadania i określa czas na ich wykonanie, a także dostarcza grupom materiały. Następnie uczniowie samodzielnie pracują w zespołach, a efektem ich pracy są wypowiedzi słowne, pisemne, plakaty itp. Kwintesencją ich pracy jest prezentacja na forum grupy. Ta możliwość zaprezentowania się mobilizuje grupę do koncentracji na zadaniu, poszukiwania różnych pomysłów na rozwiązanie tych samych problemów, co rozszerza punkt widzenia zagadnień. Całość kończy puenta prowadzącego, czyli podsumowanie.

Najciekawsze, a zarazem najważniejsze metody i techniki aktywizujące to:

a) burza mózgów - w odpowiedzi na zagadnienie lub pytanie postawione przez nauczyciela uczniowie podają swoje pomysły i sugestie, które są od razu zapisywane na tablicy lub arkuszu papieru. Tę metodę można stosować na początku zajęć jako rozgrzewkę umysłową.

b) muzyka i piosenka - częste śpiewanie prowadzi do doskonalenia sprawności językowych np.:

- praca nad tekstem i melodią, powtarzanie i wspólny śpiew;
- śpiewanie jest to ćwiczenie wymowy;
- śpiew pomaga pozbyć się tremy, nawiązać kontakt i zintegrować się z grupą;
- tekst piosenki jest źródłem słownictwa, nowych konstrukcji językowych; słówek, wyrażeń, form gramatycznych itp.;
- poszerza wiedzę realioznawczą – muzyka jest składnikiem kultury poszczególnych narodów i dzięki niej uczniowie poznają dany kraj, jego historię, ludzi i obyczaje.

c) piramida priorytetów - uczniowie zbierają wiadomości na określony temat, następnie zapisują zdobyte informacje, tworząc piramidę i ustawiając fakty hierarchicznie. Praca w zespole ma kilka etapów: zbieranie wiadomości na podany temat, zapisywanie zdobytych wiadomości, utworzenie piramidy, prezentacja pracy zespołów.

d) drzewo decyzyjne – w pień drzewa wpisuje się, w jakiej sprawie trzeba podjąć decyzję. Na gałęziach umieszcza się możliwe rozwiązania problemu. Trzeci etap to miejsce na rozpisanie dobrych i złych konsekwencji poszczególnych wariantów rozwiązania problemu.

W koronie drzewa określa się również cele i wartości, którymi kieruje się osoba podejmująca decyzję. Stanowią one zarazem kryterium oceny przyjętych rozwiązań.

e) **praca projektowa** działania uczniów w tym zakresie powinny przebiegać w następujących etapach:

- opracowania własnego projektu (lub interpretacji cudzego),
- zaplanowania czynności ukierunkowanych na pozyskanie odpowiednich materiałów,
- przygotowania warunków optymalnych do realizacji danego projektu,
- realizacji projektu,
- kontroli i oceny uzyskanych efektów (np. konkurs, ankieta).

Praca nad projektem może odbywać się też w grupach, gdzie każda z nich tworzy różne projekty lub rozwiązania tego samego projektu.

f) **rzymski pokój** – uczniowie na karteczkach zapisują nazwy przedmiotów znajdujących się w klasie lub w innym pomieszczeniu np. w domu (stół, łóżko, fotel), określenia do tych przedmiotów (niebieski, szeroki, przezroczysty) i skojarzenia z nimi związane (praca, odpoczynek).

g) **drama**- wchodzenie w określone role, improwizacje nauczyciela i uczniów, które pozwalają tworzyć rzeczywistość. Drama rozwija wyobraźnię i wrażliwość emocjonalną. W dramie uczeń musi wczuć się w postać, działać, a nie grać. Uczestnicy dramy działają bez scenariusza.

h) **metaplan** - istotą tej metody jest stworzenie plakatu podczas dyskusji nad danym problemem. Nauczyciel dzieli klasę na grupy. Poszczególne grupy odpowiadają na postawione pytania:

- Jak jest?
- Jak powinno być?
- Dlaczego jest tak, jak jest?
- Co zrobić, żeby było dobrze?

i) **inscenizacja** - istotą tej zabawy w teatr jest odtwarzanie lub granie zachowań i działań, za pomocą środków werbalnych i pozawerbalnych. Uczniowie mogą grać konkretne postaci i sytuacje, wykorzystując gotowy lub samodzielnie napisany scenariusz. Zaangażowanie uczniów wzrasta, kiedy podejmują sami decyzję, co do wyboru scenariusza, roli a także strojów i dekoracji. W inscenizacji mogą brać udział wszyscy uczniowie, grając te same lub różne role, albo tylko chętni, a pozostali pomagają przy organizacji.

j) **dyskusja** - cała grupa w kręgu dyskutuje o wybranym problemie. Wpływa to na doskonalenie umiejętności nawiązywania kontaktów międzyludzkich, możliwość kwestionowania założeń, wyrażania swych myśli.

k) **ankieta** - ułożona wcześniej lista pytań przeznaczona dla większego grona odbiorców. Uczy zdobywania informacji, prowadzenia badań, rozwija zdolności analityczne, umacnia wiarę w siebie, doskonali wypowiedzi.

l) **wywiad** - może być przeprowadzony przez jedną osobę z jedną osobą lub z grupą. Jest to nauka lub doskonalenie umiejętności formułowania pytań, prowadzenie badań oraz zdobywanie informacji.

ł) **pisanie** - indywidualne lub grupowe, opis, list, sprawozdanie, życzenia, poezja, rozpoczynanie zdań. Dzięki temu następuje rozwijanie umiejętności językowych, wyrabianie stylu pisania.

m) praca z wierszem- pomaga rozwijać ciekawość i twórczą aktywność ucznia. Praca z poezją może polegać m.in. na:

- odczytywaniu wierszy w różny sposób,
- zilustrowaniu muzycznym,
- zilustrowaniu w formie graficznej,
- samodzielnym pisaniu wierszy,
- pracy nad rozszerzeniem słownictwa,
- utrwaleniem poznanych konstrukcji.

n) praca z baśnią - odgrywanie ról pomaga nieśmiałym uczniom przełamać bariery językowe, uczy pracy w grupach, współdziałania i odpowiedzialności, np.:

- identyfikując się z postaciami,
- ćwicząc czas przeszły- baśnie są napisane prostym językiem,
- odgrywając dialogi i różnie je interpretując,
- przygotowując prezentację w ciekawej formie scenicznej – przedstawienie dowolnej formy teatralnej,
- przygotowując rekwizyty, scenografie i stroje – aktywizacja uczniów mniej zdolnych językowo.

o) zajęcia z kursem video - pomagają uczniom lepiej zrozumieć prezentowane treści i zapamiętać słownictwo, aktywizują użycie najczęstszych zwrotów. Najczęściej stosowane ćwiczenia to

- utrwalające słownictwo: powtarzanie i odgrywanie ról w przedstawionych scenkach,
- sprawdzanie rozumienia ze słuchu dialogów w przedstawianych scenkach i filmach.

Literatura:

1. www.profesor.pl

2. www.literka.pl

3. Joanna Bigaj, „Metody aktywizujące na lekcjach języka niemieckiego i nie tylko”, [w:] „Języki Obce w Szkole”, nr 4, wrzesień – październik 2006 r.

opracowała: p. Magdalena Radek